

**Kúria
végzése**

Az ügy száma: Bfv.I.1173/2019/5.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Feleky István a tanács elnöke, Dr. Sebe Mária előadó bíró,
Dr. Domonyai Alexa bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2020. február 11.
Az ügy tárgya: pénzmosás büntettének kísérlete
Terhelt(ek): I. rendű terhelt és társai
Első fok: Kecskeméti Törvényszék 3.B.302/2017/22. ítélet, 2018. június 15. tárgyalás
Másodfok: Szegedi Ítéltábla Bf.III.467/2018/11. ítélet, 2019. március 5. nyilvános ülés
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: III. rendű terhelt védője
Az indítvány iránya: hatályon kívül helyezés

Rendelkező rész

A Kúria a pénzmosás büntettének kísérlete miatt folyamatban volt büntetőügyben a III. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Kecskeméti Törvényszék 3.B.302/2017/22. számú ítéletét és a Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.III.467/2018/11. számú ítéletét III. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

- [1] I. A Kecskeméti Törvényszék a 2018. június 15. napján tartott tárgyaláson meghozott és kihirdetett 3.B.302/2017/22. számú ítéletével a III. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként, folytatólagosan elkövetett pénzmosás büntettének kísérletében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (Btk.) 399. § (1) bekezdés b) pont, (4) bekezdés b) pont]. (A

törvényszék mind az I. rendű, mind a II. rendű terhelt tekintetében ugyanígy minősítette a bűncselekményt és ugyancsak társtettesi elkövetői alakzatot állapított meg.)

- [2] Ezért őt 3 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre, 3 év közügyektől eltiltásra és 3 év gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra ítélete azzal, hogy a (szabadságvesztés) büntetés kétharmad részének, de legalább három hónapnak a kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett továbbá a lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költségről.
- [3] A kétirányú fellebbezések alapján másodfokon eljáró Szegedi Ítéltábla a 2019. március 5. napján tartott nyilvános ülésen meghozott és kihirdetett Bf.III.467/2018/11. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet a III. rendű terhelt tekintetében (is) megváltoztatta: a bűncselekményt felbujtóként elkövetett pénzmosás büntette kísérletének [Btk. 399. § (2) bekezdés a) pont 2. fordulat, b) pont 4. fordulat, (4) bekezdés b) pont] minősítette és mellőzte a gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltást. (Az ítéltábla az I. rendű terhelt és II. rendű terhelt bűncselekményét ugyanígy minősítette azzal, hogy a II. rendű terhelt bűnsegéd.)
- [4] Az elsőfokú bíróság által megállapított (elsőfokú ítélet 5-9. oldal) és a másodfokú bíróság által helyesbített, illetve kiegészített (másodfokú ítélet 6-8. oldal) tényállás lényege:

Az egymással gazdasági kapcsolatban álló **Cég.1.** eladó a **Cég.2.** vevő részére kiállított és elküldött előlegszámlája alapján a vevő cég egyik képviselője átutalási megbízást adott 657.840 USA dollár átutalására. A két cég elektronikus levelezését ismeretlen személyek meg nem állapítható időben és módon feltörték, majd valótlan tartalommal az eladó cég nevében írt e-mailben a vevő céget arról tájékoztatták, hogy újabb fizetési megbízás szükséges és ahhoz a korábbtól eltérve, az I. rendű terhelt által képviselt - tényleges gazdasági tevékenységet nem végző - **Cég.3.) Bank.1.** banknál vezetett bankszámlaszámát adták meg. A vevő cég másik képviselője ennek alapján 2015. január 30-án módosította a korábbi átutalási megbízást, és így a **Bank.1.** banknál vezetett bankszámláján 657.774 USA dollárt (175.934.812 forint) írtak jóvá.

A vevő cég egyik képviselője a 2015. február 3-án érkezett levelében a **Bank.1.** banktól a tranzakció leállítást kérte, mivel megállapítást nyertek az előzmények (csalárd beavatkozás). Ezután több visszavonó érkezett a **Bank.1.** bankhoz az utalás jóvá nem írására és a pénz vevő céghez visszautalására.

A III. rendű terhelt kezdeményezésére és útmutatása alapján az I. rendű terhelt a **Cég.3.** részére nyitott három bankszámlát külföldön, köztük egyet 2014. december 19-én a **Bank.1.** banknál.

A III. rendű terhelt utasította 2015. január végén az I. rendű terheltet, hogy a **Bank.1.** banknál állapíttassa meg a bankszámlájának egyenlegét és ha azon van pénz, kérje 100.000 USA dollár (26.747.000 forint) felvételét.

A III. rendű terhelt utasítására, a III. rendű terhelt cégtől bérelt gépkocsival az I. rendű terheltet a II. rendű terhelt vitte a **Bank.1.** bankhoz. A bankban 2015. február 5-én megállapítást nyert, hogy a bankszámlán 657.774 USA dollár van, abból az I. rendű és a II. rendű terhelt eredménytelenül kérte 100.000 USA dollár (26.747.000 forint) felvételét, mert az ügyintéző közölte, hogy arra csak később kerülhet sor. A bankban ugyancsak a III. rendű terhelt utasítására 2015. február 6-án az I. rendű és a II. rendű terhelt további 195.000 USA dollár (52.156.650 forint) átutalását eredménytelenül kezdeményezte két valótlán tartalmú adásvételi szerződés bemutatásával arra hivatkozva, hogy azok kiegyenlítésére kívánják a pénzt fordítani. [A III. rendű terhelt utasítására további 187.500 USA dollárt (50.150.625 forint) egy másik bankszámlára kellett volna utaltatni, de annak számát a III. rendű terhelt éppúgy nem küldte meg SMS-ben, mint az említett egyik valótlán tartalmú adásvételi szerződésben megjelölt cégének bankszámlaszámát sem. A III. rendű terhelt instrukciója alapján a mindezek után fennmaradó összeget a bankszámlán kellett volna hagyni.] Az ügyintéző mindössze lemásolta a két valótlán tartalmú adásvételi szerződést, s tájékoztatta az I. rendű és II. rendű terheltet, hogy a másolatokat a bank központjába továbbította. A bankban 2015. február 7-én is sikertelen maradt az I. rendű és II. rendű terhelt megjelenése, ekkor az ügyintéző tájékoztatta őket, hogy a bankszámlát zárolták. Végül 2015. február 9-én ismeretlen személy közölte az I. rendű terhelttel, hogy be kell menni a bankba. Az I. rendű erről tájékoztatta a III. rendű terheltet, akinek utasítására a bankban az I. rendű és II. rendű terhelt megjelent, ott nem tudtak a telefonhívásról, majd távozásuk után a külföldi rendőrség őket őrizetbe vette.

A bankszámlán zárolt pénz visszaadását külföldi bíróság rendelte el 2016. június 16-án a **Cég.2.** részére, ami 2016. július 14-én megvalósult.

Az I. rendű terhelt a III. rendű terhelt utasításai alapján az ismeretlen személy által az információs rendszer felhasználásával elkövetett csalásból származó pénzösszegeből megkísérelt a III. rendű terhelt részére készpénzként felvéve 100.000 USA dollárt (26.747.000 forint), illetve utalással fel akart használni belőle 195.000 USA dollárt (52.156.650 forint). Így az I. rendű terhelt mindösszesen 295.000 USA dollár, azaz 78.903.650 forint értékben kívánt rendelkezni a bűncselekményből származó pénzből, melyhez a II. rendű terhelt segítséget nyújtott azáltal, hogy gépjárművel a bankhoz elvitte, majd a banki ügyintézésben segédkezett neki.

A másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet tényállásából a jogi indokolás körébe utalta a következőket: „ I. r., II. r. és III. r. vádlottak tudatában voltak annak, hogy a **Cég.3.** bankszámlájára érkezett pénzösszeg nem a társaság üzleti tevékenységéből, hanem bűncselekmény elkövetéséből származik.”.

- [5] **II.** A bíróság jogerős ügyszöveg határozata ellen a III. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt

formálisan a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.) 648. (helyesen: 649.) § (2) bekezdés d) pontját és f) pontját, valamint 608. § (1) bekezdését megjelölve: állított eljárási szabálysértésként az indokolási kötelezettség felülbírálhatatlanságot eredményező megsértése és az ítélet indokolásának a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétessége miatt, hatályon kívül helyezés és - feltehetően az elsőfokú bíróság - új eljárásra utasítása érdekében, míg tartalmilag a bűnösség állított törvénysértő megállapítása miatt, felmentés érdekében.

- [6] A védő felülvizsgálati indítványának indokai a következők.
- [7] Egyik bíróság sem tett eleget az indokolási kötelezettségének.
- [8] A „bizonyíték halmaz” nem érte el a bizonyosság szintjét, „a rendelkezésre álló közvetett terhelő bizonyítékok kétséget kizáró módon kizárólag csak arra adnak következtetési alapot, hogy a bűncselekményt a vádlottak is elkövethették, annak a módjára nem,” s ezért őket fel kell menteni. A két bíróság „úgy vont le pusztán <következtetést> a tettesi és a részesi cselekmények potenciális megvalósítóinak tudati oldalára, hogy azt semmilyen szinten nem vizsgálta meg,” sőt nem is derítette fel. Abszurd, hogy „a III. rendű vádlott pedig azért volt tisztában az általa nem irányított cég részére más harmadik személytől érkező pénzeszközök bűnös eredete kapcsán, mert [...] ő az első rendű személy <eljárásáért> nagyobb összegű juttatást ígért”. A felbujtói magatartást „sem a sértett cég képviselőjének a vallomása, valamint az általa rendelkezésre bocsátott iratok még csak nem is valószínűsítették” s a perbíróság azt „sem értékelhette konkrét bizonyítéknak a tudati oldal kapcsán, hogy a sértett cég részére vissza lett adva a rendőrhatalom által az átutalt pénzeszköz.”.
- [9] A „bíróságok a bizonyítékok kellő és megfelelő értékelését a beszerzett terhelte vallomások, valamint az elkövetők tudati oldalának vizsgálata kapcsán nem a fennálló eljárási szabályok alapján végezték el, illetve az elvégzett értékelés során figyelmen kívül hagyták azokat, mely körülménynek nem adták indokolását”.
- [10] „(N)em lehet megállapítani vagy következtetést vonni arra, hogy az eljáró bíróság mire alapozta a döntését és jogi álláspontját [...] ellenőrizhetetlenné vált a bíróság ténymegállapító és döntési tevékenysége és ez alapján a kiszabott büntetés arányossága és annak vizsgálata.”.
- [11] A védő állította még azt is, hogy az ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes, és ennek körébe tartozik, hogy „tény- vagy jogkérdéssel összefüggő indokolási kötelezettség kapcsán a határozatban nyomon követhető-e a bíróság értékelő tevékenysége.”.
- [12] A védő elkülönülten további eljárási szabálysértésnek vette, hogy az I. rendű és II. rendű terheltek a bűncselekmény büntetési tételére [Be. 46. § a) pont] figyelemmel kötelező védelem ellenére védő nélkül is tettek vallomást, ami az eljárási jogok lényeges korlátozása [Be. 167. § (5) bekezdés], így ezek a vallomások bizonyítékként nem értékelhetők.

- [13] A Legfőbb Ügyészség a BF.1221/2019/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak találta.
- [14] Törvényben kizártak a védőnek a tényállás megalapozottságát és bizonyítottságát támadó, a terhelti vallomások felhasználására, így a bizonyítékértékelő, mérlegelő tevékenységére hivatkozó kifogásai. Nem vehetők figyelembe a felülvizsgálati indítványnak azon részei sem, amelyekben a védő a tudati tények felderíthetlenségét sérelmezi, mivel azzal is a bizonyítékértékelő tevékenységet, így a megalapozottságot, és ezáltal áttételesen a megállapított tényállást támadja, amire a felülvizsgálati eljárásban nincs törvényes lehetőség.
- [15] Kitért rá, hogy a **külföldi** büntetőeljárás eljárási cselekményeinek érvényessége szempontjából nem a magyar Be., hanem a **külföldi** eljárási szabályok megtartását kell figyelembe venni, így a védő kirendelésének elmaradása a bizonyíték törvényességét nem érinti, de ennek vizsgálatára felülvizsgálati eljárásban egyébként sincs mód.
- [16] Az ítélet indokolása a rendelkező résszel akkor teljes mértékben ellentétes, ha az indokolás a rendelkező részhez képest egészen más bűncselekmény indokait tartalmazza. Jelen ügyben viszont az ítélet két része között teljes az összhang. Erre nézve a felülvizsgálati indítvány nem alapos.
- [17] Az indokolási kötelezettség megsértése ugyanakkor már nem felülvizsgálati ok.
- [18] Az eljárási bíróságok nem vétettek a Be. 649. § (2) bekezdésében meghatározott más eljárási szabálysértést sem.
- [19] A Legfőbb Ügyészség a megtámadott határozat tanácsülésen történő hatályában fenntartását indítványozta a III. rendű terhelt tekintetében.
- [20] A védő 2019. december 20-án átvette, észrevételt nem tett, a III. rendű terhelt a kézbesítési ívet 2019. december 19-én átvette.
- [21] **III.** A III. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa nem alapos.
- [22] 1. A védő szerint a bíróságok megsértették indokolási kötelezettségüket.
- [23] Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügyszöveg határozata ellen eljárási szabálysértés miatt helye van [Be. 648. § b) pont]. Eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha azt a bíróság a 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg [Be. 649. § (2) bekezdés d) pont].
- [24] A bíróság jogerős ügyszöveg határozata ellen a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (korábbi Be.) 416. § (1) bekezdés c) pontja, illetőleg a korábbi Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha - többek között - a bűnösség megállapítása, a bűncselekmény minősítése, a büntetés kiszabása tekintetében a bíróság az indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan.
- [25] A 2018. július 1. napjától hatályos Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjában utalt Be. 608. § (1) bekezdésében viszont már nem szerepel a felülvizsgálati okok között az indokolási kötelezettség felülbírálatra alkalmatlanságot eredményező megsértése.
- [26] A hivatkozott okot a jelenleg hatályos büntetőeljárási törvény átmeneti rendelkezéssel a hatálybalépésekor folyamatban lévő ügyekben is felszámolta: a korábbi jogszabály alapján előterjesztett panasz, felülbírálati indítvány, fellebbezés vagy egyéb indítvány elbírálását e törvény hatálybalépése után a nyomozó hatóság, az ügyészség, illetve a bíróság mellőzi, és erről az előterjesztőt tájékoztatja, ha e törvény alapján nincs helye panasz, felülbírálati indítvány, fellebbezés vagy egyéb indítvány előterjesztésének, vagy annak címzettje e törvény alapján nem jogosult a

döntésre [Be. 870. § (3) bekezdés].

- [27] Az indokolási kötelezettség megsértésére alapított, 2018. július 1. napja előtt benyújtott felülvizsgálati indítvány elbírálását a Kúria a Be. 870. § (3) bekezdése alapján mellőzi (BH 2019.6.). Ezzel szemben a már nem létező felülvizsgálati okra hivatkozó 2018. július 1. napja után előterjesztett felülvizsgálati indítvány a törvényben kizárt (BH 2019.196.).
- [28] Az indokolási kötelezettség megsértése a hatályos törvényben kizárólag a rendes jogorvoslat keretében vezethet hatályon kívül helyezéshez [Be. 609. § (2) bekezdés d) pont], de a rendkívül jogorvoslatként szabályozott felülvizsgálat alapjául már nem szolgálhat.
- [29] A Kúria mindössze utal rá, hogy a védő már a másodfokú eljárásban is az indokolási kötelezettség megsértése mellett érvelt, de azt a másodfokú bíróság elvetette (másodfokú ítélet 8. oldal 8-9. bekezdés).
- [30] E részében a felülvizsgálati indítvány a törvényben kizárt.
- [31] 2. A védő szerint az ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes.
- [32] Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen eljárási szabálysértés miatt helye van [Be. 648. § b) pont]. Eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg [Be. 649. § (2) bekezdés d) pont].
- [33] A másodfokú bíróság nem ügydöntő végzésével hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha az elsőfokú ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes [Be. 608. § (1) bekezdés f) pont].
- [34] A hatályos szabályozás tehát nem követi a korábbi Be. 373. § (1) bekezdés III. pontjának szabályozását, melynek alapján a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása tekintetében a) az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan, vagy b) az elsőfokú ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes.
- [35] Az indokolási kötelezettség felülbírálatatlansághoz vezető megsértésének jogintézményét - a korábbi Be.-t 2016. július 1. napjától hatályosan módosító - 2006. évi LI. törvény 162. § (4) bekezdése e törvény javaslatának 162. §-hoz fűzött miniszteri indokolás 4. pontja a következőkre világított rá: „A bíróság az ítéletét indokolni köteles, e kötelezettség a törvényben meghatározott mérvű elmulasztása folytán nincs valós lehetőség az ítélet vitatására, az ítélet nem bírálható felül, és ez a hiányosság a fellebbezési eljárásban nyilvánvalóan nem küszöbölhető ki. Ehhez hasonló helyzet következik be, ha az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes. Lényegében ekkor is hiányzik az indokolás, hiszen az abban összefoglalt tények és érvek nem támasztják alá a rendelkező rész tartalmát, ezért rendelkezik a törvény ebben az esetben is a hatályon kívül helyezés mellett az elsőfokú bíróság új eljárásra utasításáról.”.

- [36] A Kúria úgy látja, hogy az ítélet indokolása és a rendelkező rész teljes mértékű ellentétében álló indokolási hiányosság – miután annak mindkét esetköre egy töről fakad – értelemszerűen továbbra sem teszi kötelezővé minden esetben a hatályon kívül helyezést és az új eljárásra utasítást. Vagyis az indokolás hiányosságának ebben az esetben is feltétlenül relevánsnak kell lennie ahhoz, hogy az a megtámadott határozat megsemmisítését (kasszációt) vonja maga után.
- [37] A Kúria tehát alapvetően egyetért a jogirodalmi állásponttal: „Amennyiben az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes, az ítélet másodfokon nem értelmezhető, ezért (megváltoztató határozattal) nem javítható. Ez akkor állapítható meg, ha az elsőfokú ítélet egészen más bűncselekmény indokolását tartalmazza, mint a rendelkező rész. Emiatt szükségképpen az ítéletet hatályon kívül kell helyezni és az elsőfokú bíróságot új eljárásra kell utasítani. A bűnösség megállapítását és a cselekmény minősítését nem érintő eltérés a hatályon kívül helyezésnek általában nem lehet alapja.” (Büntetőeljárás jog I-II. – új Be. – Kommentár a gyakorlat számára, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Be. 608. §-ához IV. pont).
- [38] A relevancia körének megvonása érdekében a Kúria – az előzőekben jelzettek szerint – azzal a kiegészítő korrekcióval él, hogy ha a megtámadott határozat indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes, kasszációnak – továbbra is – csak abban az esetben van helye, amennyiben ezen ellentét a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása tekintetében áll fenn.
- [39] A Kúria EBH 2018.B.12. számú elvi határozatának indokolásából irányadó, hogy ha a szabadságvesztés tartama az elsőfokú ún. kisítéletben 11 év, a kihirdetett elsőfokú ítéletben 12 év, amit a másodfokú bíróság nem korrigált, „ilyen eltérés nem tekinthető <nyilvánvaló számelírásnak>, azaz az elsőfokú bíróság a (korábbi) Be. 261. § (1) bekezdése alapján nem hozhatott volna kijavító végzést” {indokolás [45]} és „(e)z pedig olyan, a (korábbi) Be. 373. § (1) bekezdés III. b) pontja szerinti eljárási szabálysértés, amely miatt az ítélet hatályon kívül helyezésének van helye {indokolás [51]}.
- [40] Megemlítendő még a Kúria idevonható BH 2016.328. számú döntése: Az ítélet indokolása teljes mértékben ellentétes a rendelkező résszel, ha a bíróság a tényállásban a vádirattal egyező, a bűncselekmény elkövetését leíró történeti eseménysort rögzít, mely tartalmazza a lopás büntettének tényállásszerű ismérveit és a terheltek által a sértetteknek okozott kár összegét is, s ehhez képest az ítélet rendelkező részében a terhelteket az ellenük folytatólagosan, társtettesként elkövetett lopás büntette miatt emelt vád alól felmenti. Ez az ellentmondás feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés és felülvizsgálati ok [1998. évi XIX. tv. 373. § (1) bekezdés III. b) pont, 416. § (1) bekezdés c) pont].

- [41] Amennyiben például a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamát az ítéletének rendelkező részében mérsékelte (azaz enyhítette), míg az indokolásában ezen rendelkezés helybenhagyását okolta meg, ezáltal a másodfokú ítélet indokolása a büntetés kiszabása, közelebbről a szabadságvesztés büntetés tartama tekintetében a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes. Ez az ellentét kizárólag felülvizsgálattal korrigálható. Így „elírás vagy számítási hiba” hiányában a határozat kijavítása [Be. 453. § (1) bekezdés 1. mondat] szóba sem kerülhet, hiszen a kijavítás nem változtathat a kijavított határozat érdemén (uo. 2. mondat) (EBD 2019.B.20.).
- [42] A jelen ügyben a bíróságok az ítélet rendelkező részében megállapították a III. rendű terhelt bűnösségét és az ítélet indokolási részében a III. rendű terhelt bűnösségét okolták meg. Ehhez képest a védő más tartalmú állítása egyszerű kijelentés, alá nem támasztott, mi több nem is támasztható alá, azaz nyilvánvalóan alaptalan.
- [43] A védő állításának része, hogy az ítélet rendelkező és indokolási részének teljes ellentétessége körébe azt vonta, hogy „tény- vagy jogkérdéssel összefüggő indokolási kötelezettség kapcsán a határozatban nyomon követhető-e a bíróság értékelő tevékenysége.”.
- [44] Ez végső soron nem más, mint két jogintézmény összekeverése (összemosása), lévén a védő által támasztott kritérium az indokolási kötelezettség felülbíráhatatlansághoz vezető megsértésének az esete.
- [45] E részében a felülvizsgálati indítvány nem bizonyult alaposnak.
- [46] 3. A védő - feltehetően nem véletlenül - elkülönülten további eljárási szabálysértésnek vette, hogy az I. rendű és II. rendű terheltek a bűncselekmény büntetési tételére [Be. 46. § a) pont] figyelemmel kötelező védelem ellenére védő nélkül is tettek vallomást, ami az eljárási jogok lényeges korlátozása [Be. 167. § (5) bekezdés], így ezek a vallomások bizonyítékként nem értékelhetőek.
- [47] Csakhogy a Be. 167. § (5) bekezdésének megsértése önmagában ugyan lehet eljárási szabálysértés, ámde nem tartozik a Be. 649. § (2) bekezdésében tételesen meghatározott ún. feltétlen (abszolút) eljárási szabálysértések közé. Erre tehát felülvizsgálat nem alapozható.
- [48] Megjegyzendő, hogy a vonatkozó védelmi érvelés nem új keletű, azzal már foglalkozott a másodfokú bíróság (másodfokú ítélet 5. oldal 6-8. bekezdés), s arra megfelelően mutakozó választ adott, mellyel a Legfőbb Ügyészség is egyetértett.
- [49] 4. A Kúria észlelte, hogy a védő a felbujtás tudati tényeinek fel nem derítettségére hivatkozással formálisan eljárási szabálysértésbe bújtatva a megállapított tényállás kifogásolásával tartalmilag a bűnösség törvénysértő megállapítását állította, és utalás szintjén sérelmezte a kiszabott büntetés mértékét is.
- [50] 4.1. A felülvizsgálat olyan rendkívüli jogorvoslat, amelynek csak a

Be. 649. §-ában tételesen felsorolt okokból van helye, és a jogerős ügydöntő határozattal szembeni jogi kifogás lehetőségét biztosítja.

- [51] A felülvizsgálat alapvető szabálya, hogy a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés]. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható (BH 2004.102.).
- [52] Ez azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Ennek megfelelően a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Ide értendő a bizonyítási indítványok elutasítása is, mert azok indokoltságát a bíróság vizsgálat tárgyává teszi, ám szükségtelennek találja a tényállás tisztázásához. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.
- [53] Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt helye van [Be. 648. § a) pont]. A büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét [Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpont].
- [54] Ugyanakkor a védő az indítványban - miként a Legfőbb Ügyészség helytállóan észlelte - kifejezetten az irányadó tényállást, illetve a bíróság mérlegelésének a helyességét támadta, a bizonyítékok mikénti értékelését vitatta, átértékelését célozta, és mindezen keresztül kifogásolta a bűnösség megállapítását és a bűncselekmény minősítését - ami a felülvizsgálati eljárásban kizárt.
- [55] Ezért a védő irányadó tényállással merőben ellentétes ellenérvelés helytállóságát a Kúria nem vizsgálhatta.
- [56] A Kúria megjegyzi, hogy a másodfokú bíróság a tényállásból a jogi indokolás körébe utalta az I-III. rendű terheltek tudattartalmát (tudatában voltak annak, hogy a **Cég.3.** bankszámlájára érkezett pénzösszeg nem a társaság üzleti tevékenységéből, hanem bűncselekmény elkövetéséből származik - másodfokú ítélet 7. oldal 2. bekezdés).
- [57] Ez nem a tudattartalom negálása, hanem a másodfokú bíróság nyilvánvalóan határozatszerkesztési szempontnak tekintette, hogy annak a határozat mely részében van helye.
- [58] A Legfelsőbb Bíróság, illetőleg a Kúria felülvizsgálati ügyekben folytatott gyakorlata a tényálláshoz kötöttségének ténybeli terjedelmét a támadott ügydöntő határozat szoros értelmében vett tényállást megállapító részében megállapított tényeknél tágabbnak tekinti. E szerint a tényállás az ítélet egészében és tartalmilag vizsgálendő: ezért a felülvizsgálati eljárásban irányadó tényálláshoz tartozónak kell tekinteni a jogerős határozat indokolása bármely részében szereplő minden

ténymegállapítást, amely az elbírált bűncselekmény büntetőjogi megítélésénél jelentős (EBH 2013.B.2. indokolás, BH 2015.216.I., BH+ 2014.9.388.I., BH 2015.216.I., BH 2013.237., BH 2013.53., BH 2006.392.). Ennek megfelelően tehát a tényálláshoz tartoznak az indokolásban (az indokolás tényálláson kívüli részében) írt, de tartalmilag tényeket rögzítő részek is (BH 2015.216.I.).

- [59] A Kúria a BH 2018.239. számú döntésében megfogalmazta {[35]-[38]}:
- [60] Az ítéleti tényállás személyi és történeti részében rögzített ténymegállapítások nem kizárólag fizikai jellegű külső történések, de ún. belső történések, tudati tények is lehetnek (BH 2005.167.). A tudattartalom ténybeli megállapítása lehet a tényállás része, ezért a tudati tények a felülvizsgálati eljárásban nem vitathatóak (BH 2011.3.), másként fogalmazva: a tényállás részét képező tudati tények sérelmezése a tényállás tilalmazott támadása miatt a törvényben kizárt (Bfv.II.818/2014/6.).
- [61] A BH 2011.3. döntés indoklása ezt szemléletessé tette: „Az ügyben eljáró bíróságok ténybeli következtetéssel állapították meg, hogy a terhelt azért vágott a sértett járműve elé, mert meg akarta állítani. A sértett az ütközést csak úgy tudta elkerülni, hogy a járdára felhajtott, a közvetlen veszélyhelyzet fennállt. Ebből következően az irányadó tényállás támadását jelenti annak vitatása, hogy a terhelt közlekedési szabályszegése és ezzel okozati összefüggésben a közvetlen veszélyhelyzet kialakítása nem volt szándékos. Ezért a Be. 423. § (1) bekezdésében írtakra figyelemmel a felülvizsgálati indítvány ebben a részében törvényben kizárt.”.
- [62] Egyfelől a tényből tényre vont következtetés is tény, másfelől a jogkövetkeztetésnek is ténybeli alapon kell nyugodnia akkor is, ha a jogkövetkeztetés közvetlenül egy vagy több megállapított tényből került levonásra. (Ellenkező esetben a jogkövetkeztetés, mint tudati tény nem is volna kontrollálható.) Ebből pedig az következik, hogy - mivel az ítéleti tényállás részei lehetnek a tudati tények is - amennyiben az irányadó tényállás egyidejűleg akár primer, akár sekunder tényként és értelemszerűen jogkövetkeztetésként is tartalmazza az elkövető cselekvésével kapcsolatos tudati tényeket, akkor ezekre is érvényesül a támadhatatlanság szabálya.
- [63] A tényállás részévé tett tudati tények vitathatósága azonban csak akkor eshet el, amennyiben a szűkebb értelemben vett tényállásba tartozó külső, a külvilágban megjelenő tényekből, életbeli jelenségekből a belső tények valóban következnek (Bfv.II.1256/2015/5.).
- [64] Valamely tudati elem, tudati tény beépítése a ténymegállapítások sorába - ha nem is követelmény, de - elfogadható a bíróságok részéről. A lényeg az, hogy a szűkebb értelemben vett történeti tények és a beépített tudati tény között kétségtelenül fennálló organikus (szerves) kapcsolódás legyen. Ha nem bomlik meg a történeti tények és a beépített tudati tény kapcsolódásának szerves kapcsolata, kifogás nem tehető.
- [65] Felülvizsgálati eljárásban az irányadó tényálláshoz kötöttség megkerülhetetlen, ezért az irányadó tényállás az adott tartalmában köti még a Kúriát is. A jelen ügyben pedig a bíróságok azt állapították meg, ami a rendelkezésükre álló bizonyítékok alapján lehetséges. A tényállásban rögzített történeti tények voltak felderíthetők.
- [66] személyek törték fel a két cég elektronikus levelezését, akik beavatkozásukkal rávették (2015. január 30.) a vevő céget, hogy a korábbtól eltérő bankszámlára utalja a pénzt (2015. február 2.). Ez a bankszámla az I. rendű terhelt ügyvezetése alatt álló harmadik cégé. Az I. rendű terhelt - és az őt segítő II. rendű terhelt - mögött azonban mindenképpen az irányító szerepet betöltő III. rendű terhelt állt. A III. rendű terhelt felhívására nyitott a gazdasági tevékenységet nem végző cége részére bankszámlát az I. rendű terhelt (2014. december 19.), majd utasította a bűncselekményből (csalás) származó pénzről történő, végső soron sikertelen rendelkezésre a III. rendű terhelt javára (2015. február 5-9.).
- [67] Az időpontok egybevetéséből a józan ész (Alaptörvény 28. cikk 3. mondat) alapján sem következhet más mint az, hogy a III. rendű terhelt legalábbis tudomással bírt az alapbűncselekményről, mégpedig annak elkövetése előtt (ti. bankszámlanyitás egy gazdasági tevékenységet nem végző cég részére: 2014. december 19.), hogy arra sor került volna (vevő cég rávétele más számlára utalásra:

2015. január 30.).

- [68] Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság tényből tényre vont következtetéssel kimondta: „tény, hogy III. r. vádlott tudott arról, hogy ezen számlára dollár érkezik, tény továbbá az is, hogy a bizonyítási eljárás adatai szerint csalárd ügylet során került oda a pénz - ezekből pedig logikailag csak azon következtetés vonható le, hogy III. rendű vádlott tudomással bírt a pénz nem legális eredetéről" (elsőfokú ítélet 23. oldal 3. bekezdés); „a vádlottak elkövetéskori tudattartalma arra is kiterjedt, hogy a számlára pénz érkezik, ekként pedig arra is, hogy a számukra teljesen ismeretlen, a céggel gazdasági kapcsolatban nem álló Cég.2. által a **külföldi** bankszámlára utalt dollár nem jogszerűen került a számlára (más bűnös tevékenységének, büntetendő cselekményének eredményeként), így afelett rendelkezni nem jogosultak" (elsőfokú ítélet 29. oldal 5. bekezdés).
- [69] Az irányadó tényállásban rögzített történeti tények, az eleve ott rögzített, illetőleg a formálisan az indokolás tényálláson kívüli részébe (jogi indokolásba) utalt - de nem negált - tudati tények egymással szerves kapcsolatban állnak, így a tényállás részét képező tudati tényekre is érvényesül az irányadó tényállás támadhatatlanságának tilalma.
- [70] A védő indítványa a korábbi Be. hatálya alatt sem foghatott volna helyt: Az indokolási kötelezettség elmulasztása révén azonban nem vizsgálható a bűnösség megállapításának, a felmentésnek, az eljárás megszüntetésének, a cselekmény jogi minősítésének, a büntetéskiszabásnak, illetve az intézkedés alkalmazásának anyagi jogi helyessége, azaz a bírói értékelés eredménye az indokolási kötelezettség teljesítésével kapcsolatos vizsgálatnak nem tárgya, mivel a mérlegeléssel szembeni, eltérő értékelést célzó támadás ezúton sem lehetséges, illetve az a - tényállás támadhatatlanságát előíró - Be. 423. § (1) bekezdésének megkerülését jelentené (BH 2012.32.).
- [71] 4.2. A védő - utalás szintjén - sérelmezte a kiszabott büntetés mértékét is.
- [72] Ellenben a kiszabott büntetés önmagában nem támadható. Erre nézve az ítélkezési gyakorlat következetes. Ha a felülvizsgálattal érintett cselekmények vonatkozásában anyagi jogszabálysértés nincs, a büntetés önálló vizsgálatára az 1998. évi XIX. törvény (korábbi Be.) 416. § (1) bekezdés b) pontja nem biztosít lehetőséget (EBH 2011.2387.). A 2018. július 1. napja utáni helyzetben ugyanez értendő a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára.
- [73] A kiszabott büntetés csak akkor tekinthető törvénysértőnek, és esik felülvizsgálat alá, ha az - a minősítésen túl - a büntetőtörvény valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközve a nemében és/vagy mértékében törvénysértő (BH 2012.239., BH 2005.337., BH 2016.264.II.). Ilyen törvénysértésre viszont a védő nem hivatkozott, és ilyet a Kúria sem észlelt.
- [74] A büntetéskiszabás sem képezheti önmagában a felülvizsgálat tárgyát, így az sem, hogy a bíróságok a büntetéskiszabás során a büntetés célját, a büntetéskiszabás elveit, illetőleg a büntetéskiszabás során értékelhető (súlyosító, enyhítő) tényezőkről szóló 56. BK véleményt miként veszik figyelembe (BH 2005.337.III. - korábbi hivatkozások aktualizálásával).
- [75] A felülvizsgálati indítvány e részében is a törvényben kizárt.
- [76] 5. A Kúria a hivatalból elvégzett vizsgálata [Be. 659. § (6) bekezdés] során felülvizsgálatot megalapozó ún. feltétlen (abszolút) eljárási szabálysértést [Be. 649. § (2) bekezdés] nem észlelt.

Az indítvány elvi tartalma

- [77] Az indokolási kötelezettség megsértése. Az ítélet indokolása teljes mértékben ellentétes a rendelkező résszel. A bűnösség törvénysértő megállapítása. A kiszabott büntetés mértéke törvénysértő.

A döntés elvi tartalma

- [78] Az indokolási kötelezettség felülbírálatlansághoz vezető megsértése 2018. július 1. óta már nem felülvizsgálati ok. Az

indítvány a bűnösség megállapítását a kötelezően irányadó tényállás támadásán keresztül kifogásolta. A kiszabott büntetés önmagában nem támadható. Ezen részeiben az indítvány a törvényben kizárt. Az ítélet indokolása teljes mértékben megegyezik a rendelkező résszel, e részben az indítvány nem alapos.

Záró rész

- [79] A kifejtettek értelmében a Kúria – a Be. 660. § (1) bekezdés főszabálya alapján tanácsülésen, a Be. 655. § (1) bekezdés főszabálya szerinti összetételben eljárva – a védő felülvizsgálati indítványának nem adott helyt, és a megtámadott határozatot nem ügydöntő végzéssel a III. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta [Be. 662. § (1) bekezdés].
- [80] A Be. 653. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárás lefolytatására a harmadfokú bírósági eljárás szabályait az e Fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A harmadfokú bíróság határozatával szemben viszont a Be. nem biztosítja a fellebbezés lehetőségét, ami következik a Be. 458. § (3) bekezdésből is, s attól eltérő rendelkezést a Be. XC. Fejezete sem tartalmaz. A végzés ellen tehát nincs helye fellebbezésnek. Felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont 2. fordulata zárja ki. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig rögzíti, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2020. február 11.

. Feleky István s.k. a tanács elnöke, Dr. Sebe Mária s.k. előadó
bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró

A kiadmány hitelével:
TóthLné
bírószági tisztviselő